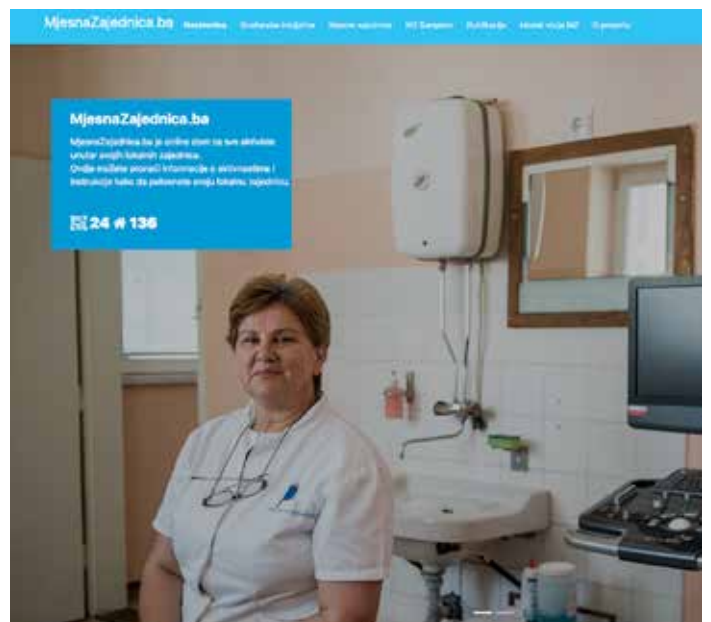

GRAĐANSKI AKTIVIZAM

#MjesneZajednice

mart 2018.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Švicarska agencija za razvoj i saradnju SDC

Švedska
Sverige

UN
DP

Empowered lives.
Resilient nations.

Podrška stvaranju boljeg života za građane BiH

Anders Hagelberg
NJ.E. ambasador,
Ambasada Švedske u BiH

Švedska je prisutna u BiH još od sredine 1990-ih, te njen doprinos u mnogim sektorima kroz razne projekte i prioritete iznosi preko 1 milijarde KM. Svojim angažmanom Švedska želi da doprinese socijalnom i ekonomskom razvoju ove zemlje te stvaranju uslova za bolji kvalitet života i bolju budućnost za građane, i da na taj način pripremi BiH za budućnost u EU.

„Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH” je samo jedan od mnogobrojnih projekata i inicijativa kroz koje Švedska podržava politički angažman i institucije na lokalnom nivou, kao i učešće civilnog društva i samih građana, posebno se fokusirajući na ohrabrivanje jednakog učešća žena.

Rad na lokalnom nivou je veoma bitan, jer su jedinice lokalne samouprave i mjesne zajednice od vitalnog značaja za pružanje usluga i socio-ekonomski razvoj. Ovaj projekat također se zalaže za efikasniju i odgovorniju lokalnu upravu, kao i bolje usluge za građane.

„Svrha svih političkih nivoa uprave i svih javnih institucija je da rade u interesu građana.”

Demokratsko učešće i građanski aktivizam su veoma bitni u ovom procesu, ali mnogi građani ove zemlje ne vide mogućnost učešća i uticaja na svoje političko i društveno okruženje, što stvara još veću društvenu apatiju. Neophodno je da svi imaju priliku da iznesu svoje stavove, a ako građani smatraju da nema koristi od njihovog učešća na taj način, onda biraju da migriraju ili da ne učestvuju na izborima. Mediji također rijetko predstavljaju stavove građana, što stvara dodatne prepreke demokratskom društvu i razvoju.

Pored podrške građanskom aktivizmu i učešću, Švedska također doprinosi i ekonomskom i društvenom poduzetništvu na lokalnom nivou. Civilno društvo u Bosni i Hercegovini dobija podršku preko međunarodnih organizacija kao što je Razvojni program Ujedinjenih nacija ili direktno preko švedskih organizacija civilnog

društva. Švedska vlada također podržava i ekonomsko poduzetništvo i lokalne biznise, kako bi se stvorilo bolje okruženje u ovoj zemlji. Inicijative kao što su [Challenge to Change fund](#) podržavaju 125 poduzetnika u BiH tokom tri godine.

Bh. dijaspora u Švedskoj je veoma uspješna i dobro integrisana u švedsko društvo, što pokazuje veliki potencijal i služi kao dobar primjer za mogućnosti razvoja poduzetništva u ovoj zemlji. Ono što ovdje nedostaje da bi se taj potencijal materijalizovao je adekvatno okruženje, u smislu poslovne klime i političkih reformi. Korupcija također ima veliku ulogu kao jedna od prepreka za investicije i daljnji razvoj. Jaka politička volja, odgovornost i posvećenost su neophodni kako bi se riješio ovaj problem.

Uz podršku demokratskom, socijalnom i ekonomskom napretku društva, promocija jednakosti spolova i proces evropskih integracija ostaju bitni aspekti strategije švedskog prisustva u BiH. Jednakost spolova je veoma bitna tema za Švedsku, jer je to pitanje ljudskih prava, ali i pitanje pametne i održive uprave društva, jer jednakost u društvu pruža mnoge mogućnosti za sve građane.

Švedska će također nastaviti da radi na temama i prioritetima koji se tiču vladavine prava, uključujući javnu upravu i administraciju, ekonomske integracije i razvoj poljoprivrede i poduzetništva, te temama vezanim za okoliš i klimu, s posebnim fokusom na kvalitet i zagađenost zraka.

Zagađenost zraka je postala posebno zabrinjavajuća tema u BiH, nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) objavila da je svaka četvrta smrt u BiH rezultat zagađenosti zraka, te da prouzrokuje nekih 8.000 smrtnih slučajeva svake godine. Švedska agencija za zaštitu okoliša nedavno je počela da radi s nadležnim organima u BiH kako bi se povećala svijest o ovom pitanju, te se doprinijelo izgradnji kapaciteta i osiguralo da to pitanje postane politički prioritet u budućnosti.

Švedska je posvećena pružanju podrške za realizaciju ovih prioriteta u Bosni i Hercegovini, za dobrobit građana, ali uloga Vlade Švedske nije da kompenzira za lošu upravu, već da radi u partnerstvu sa svim nivoima vlasti i doprinese u onim poljima gdje postoji jaka volja na lokalnom nivou.

Održiv progres zahtijeva političku posvećenost i saradnju različitih tijela na svim nivoima, što zavisi samo od političke volje da konstruktivno radimo zajedno. Često se susrećemo s veoma posvećenim političarima na lokalnom nivou, kao što je to slučaj u ovom projektu, i mnogo nam je drago da radimo s njima i podržimo ih u stvaranju boljih uslova života u njihovim zajednicama.

MZ U BROJKAMA

Od početka implementacije projekta:

- 7,761 građana učestvovalo je na 336 foruma
- 166 mjesnih zajednica iz 84 JLS iz cijele BiH je konsultovano, zajedno s predstavnicima OCD-a, akademske zajednice, predstavnicima biznisa i medija, u razvoju četiri potencijalna modela mjesnih zajednica u BiH
- Tokom 2016. godine, organizovane su 3 međunarodne studijske posjete u Švedsku, Hrvatsku i Srbiju za 157 učesnika
- 132 mjesne zajednice dobile su informatičku opremu
- Otvoreno je 19 društvenih centara u partnerskim JLS
- Odobreno je 218 projekata u mjesnim zajednicama, od kojih je 112 završeno do kraja 2017. godine, a 106 je u procesu implementacije
- Odobreno je 69 projekata organizacija civilnog društva, od čega je do kraja 2017. godine implementirano 23, a 43 su u procesu implementacije.
- 49 finalista iz 18 JLS učestvovalo je u događaju Hack4MZ "Kako hakovati svoju mjesnu zajednicu"
- 100 osoba učestvovalo je na 4 Hack4MZ radionice na temu "Crowdfunding i Crowdsourcing kampanje za vašu ideju?"
- 6 događaja s motivacionim govornicima organizovano za 200 učesnika
- Organizovana su 4 motivacijska sata ženskog poduzetništva, na kojima je učestvovala 61 osoba
- Održane su 4 radionice sa 26 učesnika na temu "Stvaranje sadržaja, mapiranje talenata i vođenje društvenog centra"
- 6 startup dana organizovano je u Sarajevu, Tešnju, Zenici, Ljubuškom, Banjoj Luci i Bijeljini, i trenutno se implementira osam startup projekata u različitim partnerskim JLS
- 12 osoba je učestvovalo i predstavilo startup ideje na trodnevnom događaju Sarajevo Unlimited
- 6 "Meet & Match" monitoring sesija je organizovano za 20 učesnika startup događaja
- Različite obuke i seminari su okupili preko 4,100 učesnika

ŠTA DALJE ZA MJESNE ZAJEDNICE?

Projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ će i u narednom periodu nastaviti da promovira građanski aktivizam i aktivniju ulogu žena i mladih u zajednicama, da podržava projekte mjesnih zajednica i organizacija civilnog društva, te da ohrabruje umrežavanje mjesnih zajednica širom BiH. U planu je proširenje rada s institucijama i partnerima, koji će preuzeti aktivniju ulogu pri umrežavanju i prenošenju znanja i alata.

Definisana je i verifikovana **vizija projekta**, na osnovu želja i prioriteta građana, koja je sada usaglašeni pravac rada za buduće projektne aktivnosti. Finalizirana je **pravna analiza i preporuke**, koji će biti osnova za promjenu zakonskog okvira. U toku je **finalizacija metodologije mjesnih zajednica i priprema dobrih praksi**, koje će služiti kao alat za sve partnerske jedinice lokalne samouprave.

Promocija projektnih aktivnosti, javne rasprave, razmjene iskustava i prikupljanje sredstava na nivou zajednica vršiće se putem web-platfome www.mjesnazajednica.ba, koja je zvanično počela s radom u februaru 2018. godine. Platforma će biti online alat za uključivanje građana putem interneta, te će omogućiti mjesnim zajednicama i građanima kvalitetnije umrežavanje i praćenje projektnih aktivnosti u svim partnerskim zajednicama.

„Savez općina i gradova FBiH od početka podržava projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“, a posebno nam je zadovoljstvo što ćemo se od ove godine još aktivnije uključiti u implementaciju određenih komponenti i doprinijeti sveukupnom uspjehu projekta“, Vesna Travljanin, direktorica Saveza općina i gradova FBiH.

Podrška demokratskom učešću i aktivizmu

FORUMI GRAĐANA I UČEŠĆE U DONOŠENJU ODLUKA NA LOKALNOM NIVOU

Projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ dao je veliku podršku građanskom aktivizmu i učešću u demokratskim procesima donošenja odluka na lokalnom nivou. Forumi su se pokazali kao odlična platforma za predlaganje i donošenje prioriteta, uključivanje cijele zajednice, kao i prostor za žene i mlade da zagovaraju svoje prioritete i na taj način osiguraju sebi prominentnije mjesto u svojim zajednicama. U svih 136 partnerskih mjesnih zajednica forumi su postali sastavni dio procesa donošenja odluka.

„Građani su shvatili da smo svi tu sa istim ciljem, a to je da unaprijedimo uslove života u našoj sredini. Forum građana i njegovi rezultati pokazali su kako se malim koracima mogu učiniti velike stvari ako komuniciramo otvoreno i djelujemo složno“, rekao je Bojan Zečević iz Mjesne zajednice Zovi Do, Nevesinje.

PODRŠKA ŽENSKOM AKTIVIZMU I UČEŠĆU

U Jablanici su forumi igrali posebnu ulogu u zagovaranju rodne ravnopravnosti, te je zahvaljujući projektu došlo do promjene svijesti stanovništva i prihvatanja uloge žene kao lidera mjesne zajednice, što se smatralo tradicionalno muškim poslom.

Aktivizmu su doprinijele projektne aktivnosti, kao i obuke i edukacije civilnog društva. Udruženje žena „Most“ je, nakon što je njihova ideja zauzela drugo mjesto na listi prioriteta na forumu u MZ Donja Jablanica, počelo s implementacijom projekta „Kurs šivenja i obuka žena liderica“. Oko 50 žena je prošlo obuke na temu ženskog aktivizma, o važnosti učestvovanja u procesu donošenja odluka, upoznate su s radom i načinom funkcionisanja Savjeta MZ. Polaznicama su ukazani i načini na koje mogu da utiču na pozitivne promjene u svojoj sredini, kako mogu da budu društveno aktivnije, i kako da se zalažu za ostvarenje svojih interesa, ali i interesa zajednice.

„Naš cilj je razvijati aktivizam kod žena i podsticati njihovo uključivanje u društveni život naše zajednice. Žene u našoj mjesnoj zajednici, ali i općini, nisu bile dovoljno uključene u društvene i političke tokove, i na ovaj način želimo da ih motivišemo“, Čamila Imamović, predsjednica Udruženja žena „Most“ Jablanica.

Džana Šehić, jedna od aktivnih građanki i članica Udruženja, kaže da su upravo nakon tih obuka i upoznavanja s procesom donošenja odluka i izglasavanja prioriteta, žene u ovoj mjesnoj zajednici postale aktivne,

te također shvatile snagu zajedničkog djelovanja i bitnost glasanja i pružanja podrške jedna drugoj.

„Ovaj projekat je meni pomogao da mogu samostalno provoditi projekat, unaprijedila sam komunikacijske vještine i stekla samopouzdanje prilikom javnih nastupa“, dodaje Džana.

Na novim izborima Mjesne zajednice Donja Jablanica, koji su održani nakon obuke za liderice, na kandidatskoj listi je bilo 5 muškaraca i 4 žene. Nakon glasanja, žene su dobile 4 od 5 mjesta, te je prvi put žena izabrana na poziciju predsjednice mjesne zajednice. Građanski aktivizam i učešće žena nisu završili izborima Savjeta MZ, te žene nastavljaju da igraju aktivnu ulogu u zajednici kroz forume.

„Na forumu građana u januaru ove godine bilo je prisutno 23 stanovnika MZ Donja Jablanica, od čega je bilo 16 žena. Žene su aktivno učestvovala u davanju prijedloga i rješavanju problema vezanih za mjesnu zajednicu, tako da su i na ovom forumu edukacije vezane za žene, pored infrastrukturnih projekata, bile na samom vrhu liste prioriteta. Nadamo se da ćemo imati priliku da implementiramo još sličnih projekata“, dodaje Džana.

„Učešće u ovom projektu smatram veoma korisnim za daljnje usavršavanje i formiranje mene kao ličnosti. Pored dosadašnjeg iskustva na projektu ‘Obuka žena liderica’, ovaj projekat će dodatno da doprinese unapređenju položaja žena u mjesnim zajednicama“, kaže Sanja Zukić, mještanka Jablanice i jedna od polaznica „Kursa šivanja i obuke žena liderica“.

UMREŽAVANJE I SARADNJA

Validacija vizije mjesnih zajednica u službi građana

U Sarajevu je 16. decembra 2017. godine održan sastanak u vezi s validacijom vizije i novih modela uloge mjesnih zajednica u BiH, čiji rad mora biti usmjeren na ostvarivanje interesa lokalnog stanovništva.

Sastanku je prisustvovalo više od 100 učesnika, uključujući i predstavnike vlada Švicarske i Švedske, načelnice i načelnike jedinica lokalne samouprave, koordinate projektata, te predstavnike i aktiviste mjesnih zajednica i organizacija civilnog društva.

Dobrodošlica za nove organizacije i priznanja za najaktivnije

Projektu se 15. novembra 2017. godine pridružila i nova grupa organizacija civilnog društva, koje su potpisale ugovore o saradnji. U sklopu tog sastanka dodijeljeni

su i certifikati i zahvalnice najboljim volonterima projekta, najboljem timu i priznanja za najbolje inovacije učesnicima startup dana #Kreni.

Izgradnja i razvoj kapaciteta

TRENINZI I OBUKE

Razvojni program Ujedinjenih nacija kroz Projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ radi na izgradnji i razvoju kapaciteta građana, predstavnika mjesnih zajednica, institucija te organizacija civilnog društva, kako bi oni sami mogli da implementiraju projekte u svojim zajednicama i na taj način postali samostalni i samoodrživi. Treninzi i obuke su također bili dostupni i građanima i predstavnicima mjesnih zajednica koje nisu dio projekta, kako bi se time omogućila profesionalizacija kadrova i u drugim jedinicama lokalne samouprave.

Aida Crnčalo je zaposlenica u Općini Pale FBiH te aktivna volonterka u Udruženju mladih i Udruženju žena, učestvovala je na svim obukama u sklopu projekta, te smatra da su joj te edukacije pružile mogućnost da na bolji način doprinese svojoj zajednici.

Po preporuci načelnika Općine, priključila se projektu kao volonterka u ime MZ Hrenovica: „Kada sam se priključila projektu, bila sam skeptik, međutim nakon što smo krenuli s prvim edukacijama, uvidjela sam ozbiljnost i profesionalnost realizacije projekta. Na svakoj od radionica i edukacija vidjela sam idealnu šansu da nadogradim svoja znanja i vještine. Osobe koje drže ove edukacije su vrhunski stručnjaci koji vrlo motivacijski i s lakoćom prenose nama učesnicima svoja znanja i vještine koje možemo dalje primjenjivati u svojim lokalnim zajednicama i organizacijama“, kaže Aida.

Aida smatra da su joj edukacije izuzetno pomogle da savlada pisanje projektnih prijedloga, te da razmišlja malo drugačije, i proaktivnije i profesionalnije pristupa svojim obavezama.

„Zahvaljujući takvim edukacijama, aplicirala sam na zaista dosta javnih poziva. Inače ne propuštam niti jedan javni poziv kroz koji možemo riješiti određeni problem žena i mladih u našoj lokalnoj zajednici. U tome najveću podršku i razumijevanje imam od strane načelnika Asima Zeca.“

Pored rada u Općini, Aida je također aktivna i u Udruženju mladih, a od 2016. na volonterskoj osnovi vodi i Udruženje žena. Ta dva udruženja su do sada implementirala projekte uređenja javnih česmi, poboljšanja socio-ekonomskog standarda marginaliziranih grupa žena u općini Pale kroz nabavku plastenika i plasteničku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda i kroz edukativne radionice slikanja i dekupaža za žene i mlade, zatim projekat „Bosansko-podrinjsko sijelo“ u cilju njege i očuvanja starih običaja od zaborava, te „Širenje kulture kroz slikarsko-izložbenu aktivnost“, projekat „Unapređenje društvenog života mladih Pale FBiH, kroz izgradnju improvizovanog bazena i igrališta za odbojku na pijesku“, te „Širenje kulture kroz pozorišnu djelatnost“, „Pokreni se“ i „Izgradnja eko parka Turkovići“.

Aida kaže da planova za nove projekte ima mnogo, a najbitniji su oni koji se tiču zaustavljanja odlaska mladih iz lokalne zajednice, te adresiranje dugoročne nezaposlenosti žena. U planu su projekti kroz koje će se raditi na usavršavanju krojenja i šivenja, nabavci plastenika i plasteničkoj proizvodnji, proizvodnji i brendiranju slatkih proizvoda od borovnice i domaćih čajeva.

„Po prirodi sam pozitivna i ambiciozna osoba, uvijek motivisana u svakoj situaciji. Najveći motivator su mi pozitivni ljudi koji me okružuju, kao i uspješni ljudi iz oblasti biznisa, te rezultati i dugoročni efekti koje postižemo kroz realizaciju projekata.“

Aida dodaje da su za nju također ključni i podrška i povjerenje žena iz Udruženja i lokalne zajednice, te smatra da mora adekvatno odgovoriti obavezama koje se od nje očekuju.

Šampioni projekta

Amna Halilović i Amila Alibegović, gimnazijalke iz Visokog, vode startup projekat "Ekstraktor" Visoko

„Ovo što radimo je jedan način da osvijestimo svoje građanstvo o potrebi za korištenjem zdravih proizvoda unutar svoje zajednice“, kaže Amila, dodajući da je projekat bio jedno veliko iskustvo za njih. „Ovo je veliki zalogaj, nismo znale u šta se upuštamo. Projekat zahtijeva puno vremena i posvećenosti, ali nam je pomogao da gledamo mnogo šire na ovo što radimo“.

Ideja za ekstraktor pokrenuta je kada su učenici vidjeli poziv za startup dane u Zenici, te su odlučili da se uključe s dvije ideje – ekstraktorom i plasteničkom proizvodnjom biljaka koje bi koristili u proizvodnji eteričnih ulja i sapuna. Tim „Ekstraktor“ je osvojio prvu nagradu na startup danima u Zenici, a Amna i Amila su od tada, pored svakodnevnih obaveza u školi i priprema za upis na fakultet, prošle brojne edukacije o vođenju projekta i pravljenju biznis plana, te finansijske obuke. Ističu da su im posebno bili inspirativni motivacijski govornici te učešće na konferenciji „Sarajevo Unlimited“.

Osnove ovog projekta postavljene su prije tri godine, kada je grupa učenika Gimnazije „Visoko“ odlučila da u ime hemijske sekcije „De Rama“ pokrene proizvodnju sapuna i preparata na hemijskoj bazi, kako bi prodajom tih proizvoda prikupila novac i osigurala odlazak svojih vršnjaka na 15-dnevnu ekskurziju. Učenici generacijama nasljeđuju, preuzimaju i uspješno sprovode ovaj humani projekat, koji je u potpunosti zasnovan na volonterizmu,

a ekstraktor za biljke im je bio potreban kako bi smanjili troškove proizvodnje.

Pored ekstraktora, koji će im omogućiti proizvodnju eteričnih ulja, njihovo odjeljenje samo prikuplja i ostatak materijala potrebnih za rad.

„Do sada smo sve nabavljali u apotekama u manjim količinama, što je bilo poprilično skupo, zbog toga nam je bio cilj da sami proizvodimo eterično ulje, što neće samo smanjiti troškove, već i osigurati kvalitet proizvoda“, kaže Amna. Pored toga što s ekološkom sekcijom sami prikupljaju biljke za proizvodnju, te koriste prostor u školi za pripremu sapuna, materijal za rad dobijaju i od lokalnih biznisa, te su dogovorile s lokalnim kaficima da kore od citrusa koji im ostaju mogu preuzimati kako bi pravile eterična ulja limuna i narandže. Njihovi proizvodi su potpuno prirodni i pristupačni, a ambalaža je također od recikliranog papira.

Na projekat ne gledaju samo kao na aktivnost kroz koju će da omoguće svojim vršnjacima učešće

Srednjoškolci o projektu
<http://www.thepictaram.club/share/BeEN0egnow2>

na ekskurziji, već i kao jedan od načina da utiču na svoje okruženje, kao i da razviju svoje vještine i znanja.

Amna i Amila smatraju da im je učešće u ovom projektu bilo neprocjenjivo iskustvo.

„Jako smo puno radile, ali smo zahvaljujući projektu stekle mnoga znanja i iskustva, upoznale veliki broj ljudi iz različitih branši, s različitim pogledima na svijet, te nam je sve ovo proširilo vidike“, dodaje Amna. Tokom rada također su se suočile sa svim onim što je potrebno za implementaciju jednog ovakvog projekta.

Amna i Amila ističu da su imale veliku podršku Udruženja mladih volontera u Visokom, koje im je ustupilo svoj žiroračun za rad, te Networksa i UNDP-a:

„UNDP i Networks su nam bili najveća podrška – imali su posebno razumijevanje prema nama znajući da smo srednjoškolke i fascinirao ih je naš napredak u roku od godinu dana.“

Dodaju i da njihova zajednica nije imala velika očekivanja kada su krenuli na startup dane u Zenici, te da je bilo i dosta skepticizma prema njima i samom projektu. Međutim, kako se sam projekat proširio, tako je i njihova ideja sve bolje prihvaćena, te je porasla i posjećenost njihovih stranica, a informacije o timu „Extraktor“ proširile su se i preko internet portala, radiostanica i televizija.

Seminari i obuke su im također pomogli u profesionalizaciji online platformi – Facebook i Instagram stranica, preko kojih se i odvija online prodaja i promocija njihovih proizvoda.

U sklopu projekta Amna i Amila su također posjetile i proizvodni pogon poznatog bosanskohercegovačkog brenda Dr Pasha, te su i tu imale priliku da dobiju nove ideje, razmijene iskustva o proizvodnji, marketingu i prodaji, i izazovima s kojima se susreću. U narednom periodu planiraju da testiraju svoje sapune u Dr Pasha laboratoriji, te urade provjere receptura.

Naredni korak za ove dvije mlade inspirativne djevojke je osnivanje udruženja, te finalizacija svih tranši i aktivnosti projekta prije upisa na fakultet.

Daljnji rad na projektu unutar škole su preuzeli učenici 3. razreda, koji trenutno prikupljaju sredstva za novu generaciju učenika, a Amna i Amila nastavljaju s postavljanjem temelja nove organizacije, koja će pružiti mogućnost mladim ljudima u Visokom da se aktiviraju i nauče nešto novo, kao i da kroz svoj rad doprinesu zajednici.

Pored „Extraktora“, novac za učenike prikuplja se i u školi pripremom i organizovanjem predstava, te se novac od prodaje ulaznica dalje usmjerava za troškove ekskurzije.

Amna i Amila dodaju da su svi svjesni teške socijalno-ekonomske situacije u kojoj žive, te da nikada nisu sigurni kojem broju učenika će biti potrebna pomoć za ekskurziju. Iz tog razloga svi rade kao da prikupljaju novac za sebe, te je kombinacija različitih talenata – u prodaji, marketingu, proizvodnji, organizovanju i drugim oblastima ključna za uspjeh ovakve inicijative.

Više informacija o „De Rama“ možete pogledati na njihovom Facebook profilu: <https://www.facebook.com/deramabih/> i Instagramu <http://www.thepictaram.club/instagram/deramabih>

Od aktivizma do promjene – implementacija prioriteta u zajednicama

POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE

Projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“ nastavio je da podržava projekte mjesnih zajednica koji za cilj imaju poboljšanje života građana. Krajem 2017. i početkom 2018. godine nastavljen je rad na

poboljšanju infrastrukture, uključujući nove puteve, društvene domove, javnu rasvjetu, te stvaranju boljih uslova u školama i dječijim i na sportskim igralištima.

BOLJI KVALITET ŽIVOTA ZA DJECU I ODRASLE U MZ BREZOVO POLJE, BRČKO

Novi projekti infrastrukture donijeli su mnoge dobrobiti svim stanovnicima Mjesne zajednice Brezovo Polje. Tokom foruma građana u ovoj mjesnoj zajednici kao glavni prioriteti identifikovani su saniranje arteškog bunara, te izgradnja dječijeg igrališta. Renovacija bunara bila je na samom vrhu liste prioriteta, jer je bila neophodna kako bi se mještani Brezovog Polja snabdjeli vodom.

„Bunar je izgrađen prije nekih 6-7 godina“, kaže Hajrudin Ljuščić, menadžer Društvenog centra, „ali ovaj bunar je koristio prirodni pritisak vode, te je često dolazilo do pada nivoa vode. Sada smo stavili pumpu, novi rezervoar, novi filter i novu kućicu.“

Projektom je obezbijedena pitka voda za kompletno stanovništvo te mjesne zajednice, stoga mještani i iz nekih susjednih zajednica sada dolaze tu da sipaju vodu.

Također, ova mjesna zajednica dobila je i novi prostor gdje djeca iz ove mjesne zajednice mogu na siguran i zabavan način da provode svoje vrijeme. Radovi su završeni tokom septembra, a igralište je sada prostor za igru za nekih 150 mališana iz Mjesne zajednice Brezovo Polje i okolnih mjesta. Osnovna škola se nalazi odmah pored igrališta, što ovaj prostor za igru čini još adekvatnijim i korisnijim za djecu i cijelu mjesnu zajednicu.

SANIRANA CESTA GOŽULJ – MOSTARSKA VRATA U MZ LJUBUŠKI 3

U Mjesnoj zajednici Ljubuški završena je sanacija lokalnog puta koji spaja naselja Gožulj i Mostarska Vrata, čime je značajno poboljšana bezbjednost lokalnog stanovništva koje svakodnevno koristi ovaj put. Radovi su završeni a Općina Ljubuški je asfaltirala preostali dio dionice svojim sredstvima.

„Izgradnjom ovog dijela ceste svi građani, ne samo naše mjesne zajednice, lakše će prometovati ovom dionicom puta. Ne mogu da ne spomenem predstavnike općinskih vlasti koji su nam pomogli da pripremimo svu potrebnu projektnu dokumentaciju kako bi se ovaj projekt okončao i završio po planu i dogovoru sa MZ Ljubuški 3“, kaže Hasan Mušić, sekretar Mz Ljubuški 3.

Mušić kaže da su građani ranije, zbog neprohodnosti ovog puta, bili primorani da koriste alternativne pravce koji su mnogo duži i rizičniji za vožnju. Sada će oko 900 mještana MZ Ljubuški moći brže i sigurnije da putuje, a korist će imati i mještani susjednih mjesnih zajednica.

PRVO DJEČIJE IGRALIŠTE OTVORENO U MZ ŠIROKAČA, STARI GRAD SARAJEVO

U Mjesnoj zajednici Širokača, Stari Grad Sarajevo, otvoreno je prvo dječije igralište za one najmlađe, do šest godina uzrasta. Igralište se nalazi ispred prostorija Mjesne zajednice Širokača, a zvanično je otvoreno 1. februara 2018. godine. Kao i druga igrališta otvorena u Starom Gradu, samo otvorenje podržali su i lokalni privrednici koji su osigurali slatkiše i balone za djecu.

Na igralištu je urađena gumena podloga, tobogan s kućicom, ljuljačke, njihalice sa sjedalicom i klupe za sjedenje.

Ovaj novi prostor obradovao je najmlađe, a i mališane područnog objekta Osnovne škole „Edhem Mulabdić“. Roditelji dodaju da je ovaj prostor odavno trebao njihovoj mjesnoj zajednici.

„Ovo je prelijepo i nešto najbolje što se u zadnje vrijeme uradilo. Djeca su presretna. Svaki dan poslije škole obavezno ovdje svrate. Nane i dede dovode unuke. Zaista smo prezadovoljni“, kaže penzioner Enver Janjoš.

U Starom Gradu Sarajevo prošle godine su otvorena i igrališta na Sedreniku i Mošćanici, a u toku je izgradnja igrališta na Vratniku.

NOVO AMBULANTNO VOZILO POBOLJŠALO MEDICINSKE USLUGE U MZ PRAČA

Tokom foruma građana u općini Pale FBiH, odlučeno je da se u sklopu projekta ispred dvije mjesne zajednice, Pale Prača i Hrenovica, pristupi nabavci ambulantnog vozila za Dom zdravlja Prača. Direktor Medo Žigović kaže da odavno postoji potreba za ovakvim vozilom, kako bi se poboljšale zdravstvene usluge Doma zdravlja.

Ovim projektom i nabavkom vozila u decembru 2017. godine udružene su ne samo mjesne zajednice, već i različiti sektori društva, uključujući i kanton, ministarstva, općinu i bolnicu, te će se na taj način zajedničkim angažmanom svih sektora osigurati poboljšanje medicinskih usluga i osigurati bolji kvalitet života za sve mještane te općine.

Organizacije civilnog društva

PODIZANJE PREDUZETNIČKIH KAPACITETA ŽENA, MZ LAKTAŠI I MZ ALEKSANDROVAC

Udruženje žena „Osmijeh žene“ Laktaši je od januara do oktobra 2017. godine sprovodilo projekat „Podizanje preduzetničkih kapaciteta žena na području MZ Laktaši i MZ Aleksandrovac“. Projekat je pružio podršku ženama iz ruralnih područja u preduzetništvu, što direktno doprinosi i unapređenju ravnopravnosti polova.

„Glavni cilj projekta je jačanje preduzetničkih kapaciteta žena, uz pružanje stručne i tehničke podrške, čime doprinosimo razvijanju ekonomske i socijalne kohezije. Istražujemo i tržište a kako bi se uvidjela mogućnost plasmana potencijalnih proizvoda i usluga učesnica projekta. U okviru projekta održane su i radionice na temu analize tržišnog potencijala za plasman proizvoda, marketing miksa, organizacije proizvodnje i finansijskog planiranja, kao i pružanje stručne i tehničke podrške u realizovanju preduzetničke ideje i istraživanje tržišta. Projektom je bilo predviđeno da će biti uključeno

najmanje 20 žena iz MZ Laktaši i MZ Aleksandrovac kroz projektne aktivnosti, a očekuje se da će najmanje 3 projektne ideje biti finalizovane. Ovo nam je jedan od najznačajnijih projekata u osnaživanju žena za preduzetništvo“, ističe Danica Bartolić, predsjednica Udruženja.

Održano je 10 teoretskih i praktičnih obuka uz učešće devetnaest žena i jednog muškarca. Prijavljene su i 3 projektne ideje za koje su razvijena 3 poslovna plana.

Udruženje žena „Osmijeh žene“ Laktaši osnovano je 2010. godine. Jedan od osnovnih ciljeva djelovanja tog udruženja jeste osnaživanje žene u socijalnom i ekonomskom smislu. Udruženje je od osnivanja realizovalo niz projekata i aktivnosti, samostalno ili u saradnji s drugim udruženjima i ustanovama.

NOVI NARODNI KOSTIMI LIJEVČA POLJA ZA KUD „LEPA RADIĆ“, MZ KOČIĆEVO, GRADIŠKA

Ogranak Centralnog kulturno-umjetničkog društva „Lepa Radić“ Gradiška, u Mjesnoj zajednici Kočićevo, ima za cilj očuvanje kulturne baštine ovog kraja, kao i razvijanje kapaciteta žena. U sklopu projekta odlučeno je da se radi na nabavci nošnji za dječiji i omladinski ansambl. Nošnje su rađene ručno, a na taj način su članice Udruženja vjerno prenijele i duh prošlog vremena u današnje doba.

„Aplicirali smo za narodne nošnje Lijevča polja jer to karakteriše naš kraj. Sašiveno je 50 do 60 nošnji, a naše članice su radile vezove koji čine specifične ukrase naših nošnji, te vršile i tkanja pregača, kaže Željka Despotović, članica Udruženja.

Kulturno-umjetničko društvo „Lepa Radić“ Gradiška ima 270 članova, dok ogranak tog društva u Kočićevu broji između 50 i 60 članova. Nošnja je već korištena za brojne manifestacije, a Davor Sinišić, predsjednik KUD-a, naglašava kako je također organizovana i promocija projekta uz nove nošnje, te da su one predstavljene i tokom redovnog godišnjeg koncerta u decembru 2017. godine.

Osnaživanje socijalno isključenih kategorija

ZAVRŠEN PROJEKAT „IZVOR ŽIVOTA, SIGURNOST I VALORIZACIJA“ U NEVESINJU

U Nevesinju je u decembru 2017. godine završena implementacija projekta „Izvor života, sigurnost i valorizacija“. Projekat je iniciran na forumu građana Mjesne zajednice Bijenja, Nevesinje, u svrhu uređenja dva izvora pitke vode.

Udruženje multiple skleroze regije Istočna Hercegovina pokrenulo je ovu inicijativu, a projekat se sprovodi u MZ Bijenja i MZ Zovi Do. U sklopu tih aktivnosti organizovana je i akcija uređenja lokaliteta s nekropolom stećaka i turistička ruta Radojev kamen – Bijenja, na kojoj je učestvovalo pedesetak volontera.

Koordinator projekta Branimir Tamindžija kaže da se očekuje da će ovaj lokalitet i kulturno blago doprinijeti povećanju turističkog potencijala Nevesinja.

U sklopu projekta također se radilo i uređenje i čišćenje izvorišta Zlatac i Pokrivenik. Žare Knežević, predsjednik MZ Bijenja, navodi da 448 stanovnika iz MZ Bijenja u ljetnom periodu zbog suše ima velike probleme s pitkom vodom. Dva izvorišta pitke vode, Zlatac i Pokrivenik, napravljena su u doba vladavine Austrougarske i svi stanovnici ove MZ u ljetnom

periodu snabdijevali su se pitkom vodom s ovih izvora. Izvorišta do sada nikada nisu renovirana, a prethodnih godina javio se problem njihovog obrušavanja.

„U MZ Bijenja smo sada osigurali redovno vodosnabdijevanje pitkom vodom za mještane ove mjesne zajednice, turiste, izletnike, planinare i sve građane“, rekao je Branimir Tamindžija, predsjednik Udruženja multiple skleroze regije Istočna Hercegovina i koordinator projekta.

Udruženje multiple skleroze regije Istočna Hercegovina također je sprovodilo i projekat obnove sportskog terena i izgradnje zaštitne ograde u MZ Zovi Do - „Sigurno igraj i uživaj“, čime su se stvorili bolji i sigurniji uslovi za sportsko-rekreativna dešavanja. U sklopu tog projekta nabavljena je i oprema za fudbal, rukomet i košarku, te organizovan i zimski fudbalski turnir.

Tamindžija kaže da ga uvijek veseli kada se zajednički radi na rješavanju konkretnih problema mještana, te da je dobra saradnja građana i predstavnika Opštine dovela do uspješne realizacije ovih, ali i drugih važnih projekata koji su u toku.

PREDSTAVA "DŽENO, DŽENO ROMANIPE» U GRAČANICI

Romska predstava "Dženo, dženo Romanipe" (Biće, biće romski narod), posvećena kulturi i tradiciji romskog naroda, nastala je u Gračanici kao jedna od inicijativa u sklopu projekta „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“.

Projekat sprovodi lokalno Kulturno-umjetničko društvo „Adem Alić“. Ideju za predstavu je pokrenula Seada Delić, a za realizaciju je odgovorna redateljica Mirela Trepanić koja je uspješno oslikala romski život, pjesmu i tradiciju. Predstava je prvi put odigrana u decembru 2017. godine u BKC Gračanica, a glumačku ekipu čini šest pripadnika romske zajednice iz Gračanice, te dva bošnjačka mladića koji su se priključili predstavi.

Cilj projekta je bio, kroz kreativan rad na predstavi, educirati Rome o pozorišnoj umjetnosti, te predstavom razbiti predrasude o romskoj populaciji i kulturi, i približiti njihov jezik, tradiciju i manje poznate elemente romske kulture, uključujući muziku i vjerovanja, ostalim narodima u Bosni i Hercegovini. Romi su najbrojnija od 17 nacionalnih manjina u BiH, te se smatra da ih ima oko 50.000¹.

„Prije nego što sam se uključio u ovaj projekat, smatrao sam da znam dosta toga o Romima i o njihovoj kulturi i tradiciji. Međutim, uključivanjem u sve ovo i svakodnevnim radom shvatio sam da zapravo ništa ne znam. Na svakoj novoj probi naučio sam nešto novo. Pokušali smo izbjeći neke stereotipe o Romima, te smo

ih zamijenili nečim što će na humorističan način podići svijest kod ljudi i pomoći im da upoznaju Rome, njihovu kulturu i tradiciju“, kaže Amar Mujkić.

„Ponosan sam što je ovo predstava o nama Romima. Postoje mnoge predrasude o nama, a upravo ova predstava ruši te predrasude, i pokazujemo da možemo doprinosti društvu kao i svi ostali“, kaže Ahmet Mehić, član glumačke ekipe

Predstava je do sada održana tri puta u Gračanici, uz burne reakcije sugrađana.

„Radili smo dugo i temeljito, tačno tri mjeseca ili 82 probe do premijere, tako da su savladali sve postavljene zadatke kroz scene plesa, pjevanja i glume. Osim vladanja scenom, vještine scenskog govora, transformacije, mimike, pokreta, plesa i pjevanja, ova glumačka skupina je postala pozorišna grupa koja je bez greške odigrala cjelovečernju predstavu od 80 minuta pred 600 gledalaca“, kaže redateljica Mirela Trepanić.

Više o ovoj predstavi možete pogledati ovdje:
<https://www.slobodnaevropa.org/a/28945586.html>
<http://balkans.aljazeera.net/vijesti/dzeno-dzeno-romanipe>

1 Specijalni izvještaj o položaju Roma u Bosni i Hercegovini, Institucija Ombudsmena za ljudska prava

Društveni centri

U sklopu projekta "Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH", u svakoj od 24 partnerske jedinice lokalne samouprave planirana je adaptacija prostora koji će služiti kao društveni centri za okupljanje i umrežavanje građana, donošenje odluka, održavanje radionica, edukacija i seminara. Ti prostori igraju bitnu ulogu u razvoju društvenog kapitala i kohezije u zajednicama, te pružaju mogućnosti za lakše organizovanje građana i lokalni aktivizam. U periodu od decembra 2017. godine do februara 2018. godine, u sklopu projekta, otvorena su i opremljena tri nova centra: u Ljubinju, Ljubuškom i Nevesinju.

OTVORENI DRUŠTVENI CENTRI U LJUBINJU I LJUBUŠKOM

Novi društveni centri otvoreni su i u Ljubinju i Ljubuškom. Centri su zvanično počeli s radom 20. novembra i 1. decembra 2017. godine, a novi prostori pružiče mogućnost svim članovima zajednice da češće i kvalitetnije sudjeluju u društvenom životu. Pri otvaranju centara, Darko Krunic, načelnik Opštine Ljubinje i Nevenko Barbarić, načelnik Općine Ljubuški, naglasili su kako projekat „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH“, te infrastrukturni projekti koji se implementiraju u sklopu aktivnosti doprinose razvoju i jačanju jedinica lokalne samouprave, a samim tim i mjesnih zajednica koje su uključene u projekat.

„U našem projektu se pridaje izuzetna pažnja aktivizmu građana, za koji smatramo da predstavlja važan dio procesa revitalizacije mjesnih zajednica u BiH. U tom smislu su, kao projektna inicijativa, u suradnji sa partnerskim jedinicama lokalne samouprave, formirani društveni centri koji svojim modernim sadržajima omogućuju mnoge aktivnosti koje trebaju potaknuti građane na veće sudjelovanje u razvojnim inicijativama u svojim sredinama“, Majda Ganibegović, voditeljica projekta.

DRUŠTVENI CENTAR BIJELJINA

Društveni centar u MZ Vuk Karadžić u Bijeljini otvoren je 6. jula 2017. godine, ali su aktivnosti u Centru počele i prije zvaničnog otvaranja. Prostor je postojao i prije, a u sklopu projekta urađena je krovna konstrukcija i izolacija, te je Centar i tehnički opremljen, a urađene su i prostorije svlačionice fudbalskog kluba „Sloga United“, čiji je fudbalski teren pored Centra.

U MZ Vuk Karadžić, koja broji više od 7.000 stanovnika, postoji i veoma aktivna romska zajednica i mnogobrojne organizacije civilnog društva: Udruženje za razvoj i edukaciju mladih „Siguran korak“, Udruženje građana „Otaharin“, Udruženje „Nada“ i Udruženje žena Romkinja. U Centru se nalazi i kancelarija za romska pitanja koja je počela s radom u februaru 2018. godine i pruža usluge pravnih i ostalih savjetovanja romskoj i neromskoj populaciji.

<https://www.facebook.com/drustvenicentarbijeljina/>

Centar je središte mnogih zbivanja u zajednici - tu se održavaju radionice, edukacije, druženja, sastanci lokalnih udruženja, te projektni sastanci i forumi, a do sada su organizovane i obuke za registraciju nepokretnosti, obuke za menadžere društvenih centara Gračanica, Gradačac, Brčko Distrikt, Bijeljina, Žepče, Petrovo i Tešanj, te Taekwando obuka za djecu.

U novembru 2017. godine u Centru je obilježen Međunarodni dan protiv nasilja nad ženama kroz organizaciju forum teatra. Forum teatri su jako dobra metoda za ukazivanje na probleme u zajednici, i publika ima priliku da aktivno učestvuje u procesu, jer tematika i gluma izazovu reakcije i učesnika i posmatrača teatra, te se nakon teatra organizuje i savjetovanje za probleme identifikovane tokom tog procesa.

Početkom januara 2018. godine u Centru je također organizovano gledanje animiranog filma i podjela novogodišnjih paketića za 60 mališana, kao i slikanje s Djeda Mrazom, tako da je ovaj centar postao i dom i mjesto druženja i za najmlađe članove zajednice.

U februaru 2018. godine Udruženje za razvoj i edukaciju mladih „Siguran korak” organizovalo je radionicu na

temu „Zagovaranje i javno predstavljanje”. Milenko Jovanović, predsjednik Udruženja za razvoj i edukaciju mladih „Siguran korak”, koje redovno koristi prostorije Društvenog centra, dodaje da prostor Centra zaista služi svim građanima, romskoj zajednici, djeci s problemima u razvoju te Mjesnoj zajednici. Milenko dodaje i da nema problema s animacijom građana, jer su udruženja aktivna već dugi niz godina na tom prostoru, ali da društvene mreže svakako olakšavaju njihov rad.

„U početku nismo imali veliki odziv građana, ali je onda stanovništvo vidjelo da imaju korist od ovog projekta, i sada imamo mnogo bolju situaciju nego na početku. Imamo dobre uslove za rad, tehnički smo podržani novom opremom, možemo raditi obuke za naše stanovništvo, i zahvaljujući ovom projektu imamo bolju polaznu osnovu u odnosu na druge mjesne zajednice u Bijeljini”, kaže Marko Krajišnik, predsjednik MZ i menadžer Društvenog centra.

Marko dodaje da je ovaj projekat donio i druge promjene u zajednicu, indirektno je uticao i na izgradnju dječijeg igrališta, a sada je u cilju i stvaranje malog sportskog centra, s planom za teretanu na otvorenom.

Šta kažu građani?

O FORUMIMA

„Zadovoljan sam odzivom i ovo su građani koji su odgovorni članovi društva. Ovaj način rada s građanima će doprinijeti samom razvoju ali i osvještavanju građana da se uključe u rad svoje lokalne zajednice. Tako će na najbolji način ukazati na probleme i Općini Ilijaš i Savjetu MZ te svima onima koji mogu pomoći. Svaki pojedinac mora uzeti učešće za dobrobit zajednice“, Almir Špiodić, predsjednik Savjeta Mjesne zajednice Podlugovi, Ilijaš.

„Ljudi su na početku bili malo skeptični, međutim sada kada počinje realizacija projekata, počeli su ozbiljno da posmatraju ovaj projekat. Postali su zainteresovani, zovu nas i pitaju o realizaciji. Uspješnom realizacijom ljudima se vraća vjera, postaju i sami aktivniji i više zainteresovani. Kada vide da se njihovo mišljenje uvažava, spremniji su da se angažuju i da sami pokreću inicijativu“, Aleksandar Vuković, predsjednik Savjeta MZ Pridvorci, Nevesinje.

O NOVOJ OPREMI

„Za nas donirana oprema znači mnogo jer nam olakšava rad i omogućava da brže i efikasnije komuniciramo s građanima i predstavnicima Općine. U okviru ovog projekta prošli smo kroz različite obuke, naučili smo kako da koristimo opremu, ali i kako da sami prikupljamo informacije i apliciramo za realizaciju projekata u našim zajednicama. Siguran sam da ćemo zajedno s građanima i Općinom osmisliti još mnogo projekata koji će poboljšati uslove života u Ljubuškom“, Goran Šimunović, predsjednik Mjesne zajednice Klobuk, Ljubuški.

O OBUKAMA

„Osim radova na infrastrukturi, za nas je značajno i jačanje kapaciteta mjesnih zajednica kroz različite programe i seminare koje je UNDP organizovao u okviru ovog projekta. Kroz forume građana gradi se povjerenje među mještanima, iznose se problemi i nude rješenja, a kroz ovaj projekat značajno smo unaprijedili i komunikaciju s predstavnicima Općine Ljubuški“, Jure Kozina, predsjednik MZ Hrašljani, Ljubuški.

O PROJEKTIMA U ZAJEDNICAMA

„Građani su na forumima prepoznali projekte za koje su zainteresovani, a jedan od tih prioriteta je bio rekonstrukcija krova na Društvenom domu, uređenje jedne prostorije unutar Društvenog doma, te nabavka namještaja u tu uređenu prostoriju. Ovdje je bitno napomenuti da kada su građani i naši privrednici vidjeli da se radi na Društvenom domu, koji je stajao nezavršen nekih dvadeset godina, pokrenuli su i oni jednu akciju međusobno, skupili sredstva i uradili toplinsku fasadu zgrade. Pomogli su i da se uredi prostorija unutra, koja je bila djelimično uređena. Kroz projekat također nije bilo planirano da se radi pod, i tu su uskočili privrednici, to je sve završeno, tako da mi sada imamo potpuno završen Društveni dom u Raduši, i to je za nas jedan veliki korak“, Jasmin Šišić, sekretar MZ Raduša, Tešanj.

O PROJEKTIMA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

„U Rudom nedostaje vrtić, te kroz ovu vrstu radionica mi prevazilazimo nedostatak istog. To je trenutno jedini vid socijalizacije koji djeca imaju, a godinama pokušavamo da uključimo i seosku djecu u naše aktivnosti. U sklopu radionice planirane su i razne manifestacije, organizovanja maskenbala, obilježavanja Dana Planete Zemlje, abrakadabra igre, učenje pjesmica“, Svetlana Vuković, direktorica Udruženja Centar za odgovornu demokratiju „Luna“ i koordinatorica projekta, Rudo.

„Uradili smo poligon i postavili zaštitne mreže i napravili golove, izradili tribine, te je naručena i sportska oprema. Građevinske radove smo sami vodili, i sve je rađeno na volonterskoj osnovi“, kaže Ernad Hadžić, predsjednik Mjesne zajednice Gornja Ozimica i koordinator projekta „Rekonstrukcija sportskog poligona, škola fudbala i odbojke“, koji implementira Udruženje „Spektar“, MZ Gornja Ozimica, Žepče.

RANKO KARAPETROVIĆ NAČELNIK OPŠTINE LAKTAŠI

Sve što se radi kroz savjete mjesnih zajednica i kroz nevladin sektor jača demokratski kapacitet jednog društva, i veoma je bitno da jedni druge podupiremo u tome, te da valorizujemo građane i privatni sektor koji učestvuju u aktivnostima za poboljšanje uslova života.

- 1. Opština Laktaši je uključena u projekat „Jačanje uloge MZ u BiH“ od samog početka. Da li možete primijetiti neke pozitivne rezultate u mjesnim zajednicama koje su dio ovog projekta?**

Projekat je veoma koristan za našu opštinu i savjete mjesnih zajednica, kao i za građane. Ja sam se lično veoma obradovao što je naša opština uključena u ovaj projekat, jer sam i kroz prethodni mandat imao veoma pozitivna iskustva s uključivanjem građana u procese lokalnog razvoja.

Građanski aktivizam je značajno porastao, jer su ljudi shvatili u kakvim uslovima žive, koliko su njihovi zahtjevi realni i šta je moguće ispuniti. Svjesni su da opština ne može da ispuni sve, ali da se neke stvari mogu puno brže riješiti ako se i oni angažuju.

Učešće građana, privrednika, i eventualno domaćih i stranih nevladinih organizacija daje velike mogućnosti za napredak, i trebalo bi biti centralni dio strategije rada svake uspješne lokalne zajednice. To se sporadično radilo i prije u mjesnim zajednicama, ali nije bilo sistematskog pristupa, što daje ogroman kvalitet.

Ono što je posebno bitno je da, pored šest mjesnih zajednica koje su uključene u projekat, pet drugih mjesnih zajednica u opštini Laktaši je također, poučeno ovim iskustvom, počelo da koristi isti princip rada i saradnje s građanima i Opštinom, te su i u tim mjesnim zajednicama pokrenuti projekti za poboljšanje uslova života.

- 2. Koje su neke od najvažnijih aktivnosti koje su do sada sprovedene u mjesnim zajednicama?**

Realizovano je dosta sitnih projekata u mjesnim zajednicama koji su od životnog značaja za stanovništvo. To su projekti koji prvenstveno utiču na kvalitet života građana, kao što su sportski tereni, te društveni domovi koje koriste građani svih uzrasta za različite aktivnosti, što doprinosi boljem i kvalitetnijem društvenom životu. Također su rađeni i mnogobrojni infrastrukturni projekti, uključujući izgradnju i modernizaciju puteva.

- 3. Koliko su građanski aktivizam i učešće bitni za ovakvu vrstu projekata i lokalni razvoj?**

Građanski aktivizam je nezamjenjiv, doprinosi boljoj realizaciji projekata, i na taj način se postižu veći efekti. Dodatni kvalitet je da građani na ovaj način uključuju sve resurse koji su mogući, oni odlučuju o prioritetima, te doprinose samoj realizaciji projekta i cijene što će njihov angažman direktno uticati na njihov kvalitet života. Zahvaljujući ovom principu rada, i nama je kvalitetnije uložiti u ovaj projekat nego u neke druge inicijative, jer se efekti ovog projekta multiplikuju.

Kroz studijska putovanja u sklopu ovog, ali i drugih projekata, vidjeli smo i na primjerima dobre prakse iz drugih zemalja koliko je lakše i pametnije uključivati građane i raditi ono što je njima u interesu. U Švedskoj, Italiji i Velikoj Britaniji vidio sam da tamo gdje postoji aktivizam, i gdje se uključuje veći broj građana, lakše je riješiti određene probleme, a samim tim imamo i zadovoljnije građane. Razmjene iskustava su veoma

bitne u našem radu, i trudimo se da u našoj opštini primijenimo neka korisna rješenja iz drugih zemalja.

4. Na koji način je moguće podsticati građane da se uključe u procese lokalnog razvoja?

Mi težimo da uključimo građane što više, i sada smo uduplali sredstva za grantove, kako bi podstakli njihovo veće učešće. Također se trudimo da u saradnji s građanima i mjesnim zajednicama zajednički rješavamo probleme kao što su održavanje saobraćajnica u zimskom periodu te čišćenje vodotoka, kako bi mogli brže i efikasnije da reagujemo tamo gdje je potrebno.

Također imamo aktivne organizacije civilnog društva u našoj opštini i podržavamo njihov rad na jačanju svijesti građana o pitanjima kao što su zaštita okoline i odlaganje otpada, te značaj pitke vode.

5. Da li su građani i lokalni privrednici svjesni važnosti svoje uloge u razvoju zajednice?

Svjesnost o potrebi za društveno koristan rad je velika, građani i privrednici nisu otuđeni od zajednice i znaju da njihov angažman može doprinijeti boljem rješavanju problema.

Lokalni biznisi su također svjesni da će i oni biti uspješniji ukoliko posluju u jednoj uređenoj sredini i pozitivnom okruženju, te da su firme koje podržavaju građanske aktivnosti također valorizovane od strane zajednice.

Također, svi mi, kao građani, znamo da možemo lakše riješiti neke probleme ako se uključimo i izdvojimo svoje slobodno vrijeme za rad u zajednici. Čovjek kao jedinka može dosta toga da učini ali može mnogo više u društveno organizovanoj aktivnosti, kroz koju prvenstveno može da utiče na svakodnevno poboljšavanje uslova i kvaliteta života. Kada doprinosimo svojoj zajednici, to nas čini sretnim i zadovoljnim, i stvara jedan kontinuitet u lokalnom razvoju i demokratskom dijalogu.

Da li ste znali?

- Direktno učešće građana je osnovna svrha mjesne zajednice.
- Zakoni o lokalnoj upravi u BiH propisuju da lokalne vlasti treba da konsultiraju MZ kod lokalnog planiranja.
- MZ posreduje između građana i lokalnih vlasti. U BiH mjesne zajednice razmatraju pritužbe građana i dostavljaju ih nadležnim organima uprave.
- MZ nemaju izvršnu moć ni nadležnosti kod pružanja usluga.
- U BiH u manjim i ruralnim područjima neke mjesne zajednice obavljaju manje komunalne i administrativne poslove, te na taj način imaju i ulogu pružanja usluga građanima.

Savjeti/vijeća mjesnih zajednica u BiH biraju se:

- ✓ Tajnim glasanjem u Republici Srpskoj
- ✓ Javnim ili tajnim glasanjem, na zborovima građana ili direktnim izborima u FBiH
- ✓ Kandidatizacijom članova mjesnih zajednica mogu biti izabrani s građanske ili partijske liste
- ✓ Neke općine u FBiH također imaju i vijeće i predsjednika ili vijeće i zbor građana kao organe²
- ✓ U Distriktu Brčko MZ su udruženja građana i sastoje se od skupštine, koju čine stanovnici, upravni odbor i predsjednik

² Jusić, M. 2014. *Mjesne zajednice u Bosni i Hercegovini: Izazovi i perspektive institucionalnog razvoja*. Sarajevo: Centar za društvena istraživanja Analitika.

SAZNAJTE VIŠE O PROJEKTIMA U MJESNIM ZAJEDNICAMA

- MZ Saračica, Banja Luka: novi trotoar kod Osnovne škole „Sveti Sava“ u Pavlovcu poboljšaće bezbjednost 110 učenika i drugih mještana
<http://bit.ly/2GHLUxN>
- Stari Grad Sarajevo: Počela implementacija projekta „Prevencijom do zdravlja“, Udruženja za unapređenje i promociju zdravlja „Generacija“, u mjesnim zajednicama Babića Bašča, Bistrik i Hrid – Jarčedoli
<http://bit.ly/2FjdAeC>
- MZ Gračanica: opremljen novi prostor Društvenog doma na Drafničima i prostorije za Udruženje roditelja i djece s posebnim potrebama „Futura“
<http://bit.ly/2tfWWaR>
- MZ Prača: Udruženje mladih Pale FBiH organizuje kreativne radionice za mlade
<http://bit.ly/2oOlyrb>
- MZ Jelaške, Olovo: projekat “Proizvodimo zdravo - razvijajmo našu MZ”, Udruženja građana “Eko brda - eco hills”, radi na jačanju kapaciteta poljoprivrednih proizvođača i promociji i plasmanu njihovih proizvoda preko nove web-stranice.
<http://bit.ly/2oGac3J>

„Projekat je veliki dobitak za građane, naročito što su na forumima i debatama dobili priliku da iznesu svoje stvarne probleme. Poboljšali smo komunikaciju s Općinom i drugim mjesnim zajednicama, dobili smo motiv da radimo više i bolje. Naša uloga se na ovaj način jača, a sami građani stižu povjerenje u nas kao predstavnike mjesnih zajednica i u općinske predstavnike. Gradi se jedan most povjerenja i saradnje, što se može osjetiti kroz napredak na terenu. Građani vide da se gradi, da se projekti realizuju i to doprinosi pozitivnoj atmosferi”, kaže Hasan Mušić, predsjednik MZ Ljubuški 3.

136 mjesnih zajednica i 24 općine/opštine/ grada učestvuju u projektu „Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH”, kojim se doprinosi poboljšanju kvalitete života 300.000 ljudi širom BiH – Banja Luka, Bijeljina, Brčko, Gračanica, Gradačac, Gradiška, Ilijaš, Jablanica, Ključ, Kotor Varoš, Laktaši, Ljubinje, Ljubuški, Nevesinje, Olovo, Pale, Petrovo, Rudo, Sanski Most, Stari Grad Sarajevo, Tešanj, Visoko, Zenica i Žepče.

PLANIRANI DOGAĐAJI I AKTIVNOSTI...

„Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH u narednom periodu donosi...

- Intenzivniji rad s institucijama i partnerima projekta na jačanju mjesnih zajednica
- Fokus na umrežavanje, prenošenje znanja i alata, uključujući metodologiju mjesnih zajednica i dobre prakse
- Zagovaranje i izmjenu postojećeg zakonskog okvira
- Promovisanje i korištenje web-platfome za informisanje o aktivnostima u mjesnim zajednicama, razmjenu iskustava i prikupljanje sredstava

Empowered lives.
Resilient nations.

Copyright UNDP 2018

UNDP u Bosni i Hercegovini

Zmaja od Bosne b.b. 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 (33) 293 400 Fax: +387 (33) 552 330

E-mail: registry.ba@undp.org

Twitter: @UNDPBiH #MjesneZajednice

Facebook: <https://www.facebook.com/UNDPBiH/>

Sektor za socijalnu uključenost i demokratsko upravljanje

Voditeljica projekta:
Majda Ganibegović

Copywriter:
Lana Pašić

Design:
Mirna Česović

Quality assurance:
Melisa Durak,
UNDP Communications Officer

Za povratne informacije,
molimo vas kontaktirajte:
Melisa Durak,
UNDP odjel za komunikacije -
melisa.durak-buljubasic@undp.org

Ova publikacija objavljena je u okviru projekta "Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH", kojeg zajednički podržavaju i financiraju Vlada Švicarske i Vlada Švedske, a sprovodi Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH. Sadržaj ove publikacije, kao i nalazi prikazani u njoj, ne odražavaju nužno stavove Vlade Švicarske i Vlade Švedske, niti Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).